

BEINECKE RARE BOOK & MANUSCRIPT LIBRARY

ŽRIEDLO LITERATÚRY MINULOSTI, PRÍTOMNOSTI A BUDÚCNOSTI

PAEDDR. DARINA OBUŠEKOVÁ, PHD.

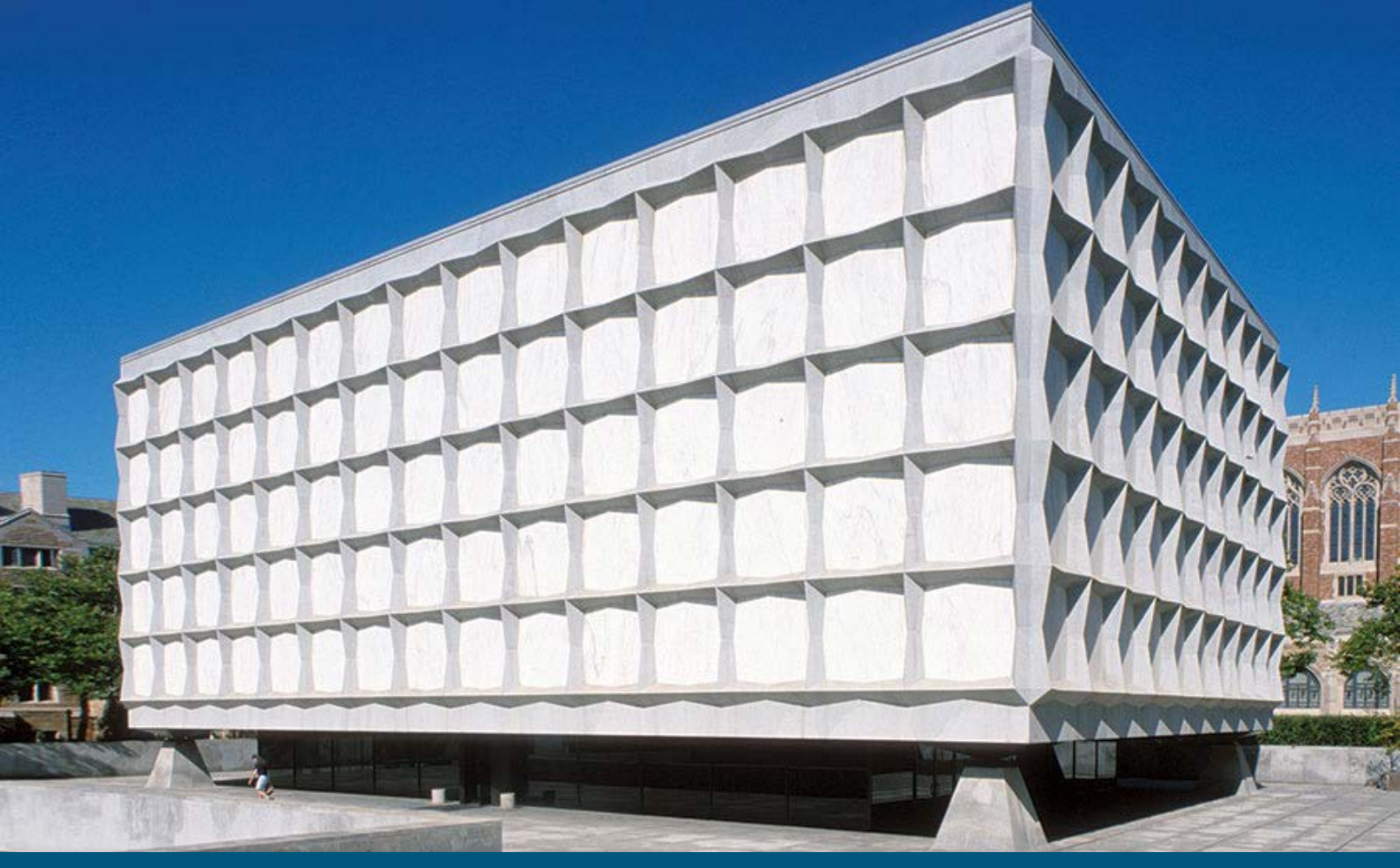
The article presents the Beinecke Rare Book & Manuscript Library which inspires by its unique combination of the past, present and future. It is one of the largest libraries in the world exclusively focused on rare books and manuscripts, and the main depository of literary archives, early manuscripts and rare books at the Yale University Library. The Rare Book and Manuscript Library was designed by Gordon Bunshaft from the Skidmore, Owings and Merrill architecture studio and was opened in October 1963. It was designed as an exhibition hall similar to a cathedral, and more than 200,000 visitors from the city of New Haven, the United States and abroad visit there in order to see the building and its specialised exhibitions as well as to attend concerts, readings, and scientific conferences.

Keywords: Beinecke Rare Book & Manuscript Library; Yale University; architecture; manuscripts; rare books

 darina.obusekova@ku.sk

 Univerzitná knižnica
Katolíckej univerzity
v Ružomberku

 <http://www.ku.sk/>

Knižnica vzácných kníh a rukopisov Beinecke (Beinecke Rare Book & Manuscript Library) inšpiruje jedinečným prepojením minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Je jednou z najväčších svetových knižníc, ktorá sa venuje výlučne vzácnym knihám a rukopisom, zároveň aj hlavným úložiskom literárnych archívov, raných rukopisov a vzácných kníh. Táto zaujímavá knižnica sa nachádza v meste New Haven v kampuse s názvom Yale University Library.¹

Knižnicu darovali traja bratia Edwina, Frederick a Walter Beineckovci, absolventi Yalovej University, ako „symbol vernosti a oddanosti... a zdroj učenia a inšpirácie pre všetkých, ktorí do nej vstúpia“.

Knižnica je koncipovaná ako výstavná sieň podobná katedrále. Viac ako 200 000 návštevníkov každoročne prichádza nielen z mesta New Haven a celej krajiny, ale aj z okolitých krajín, aby sa zúčastnili koncertov, čítaní alebo vedeckých konferencií. Mnohí prichádzajú len preto, aby si prezreli budovu a jej špeciálne výstavy.

Prostredníctvom rozsiahlej digitálnej knižnice, kníh, esejí a exemplárov z rôznych výskumov má knižnica Beinecke prístup k ďalším miliónom online dostupných a tlačených publikácií.² Zaujímavosťou je, že táto inštitúcia udeľuje dvakrát ročne Bollingov-

vu cenu³ za poéziu, ale aj Windham-Campellovu cenu⁴ za beletriu, literatúru faktu, poéziu a drámu.⁵

ARCHITEKTÚRA

Budovu knižnice vzácných kníh a rukopisov navrhol Gordon Bunshaft z architektonického ateliéru Skidmore, Owings and Merrill a bola otvorená v októbri roku 1963.

Fasáda budovy je konštruovaná z vermontského mramoru, žuly, bronzu a skla. Táto kombinácia prvkov dokáže filtrovať svetlo tak, aby sa knihy a rukopisy nepoškodili. Taktiež je zabezpečená automatická kontrola teploty a množstva vlhkosti v budove.⁶

Vo vnútri knižnice sa nachádza mohutná sklenená knižná veža, v ktorej sú usporiadané knihy podľa konkrétnych požiadaviek na úložisko literárnych artefaktov. Veža pôsobí majestátne, starobylo až nedotknuteľne.⁷

Budova knižnice prešla v rokoch 2015 – 2016 komplexnou rekonštrukciou s cieľom obnoviť historickú architektúru a zabezpečiť výmenu bezpečnostných a mechanických systémov. Renováciou miestností sa zdvojnásobil priestor v študovni v podzemí budovy.⁸

KNIŽNÝ FOND – POKLAD V KNIŽNEJ VEŽI

Knižnica dnes obsahuje viac ako milión kníh, tisíce lineárnych spisov, rukopisov a textov na papyru-soch, osobné archívy stoviek významných kultúrnych osobností, ako aj množstvo fotografií, máp, umeleckých predmetov a rôzneho audiovizuálneho materiálu.

Knižnica sa zameriava na viaceré oblasti, ako:

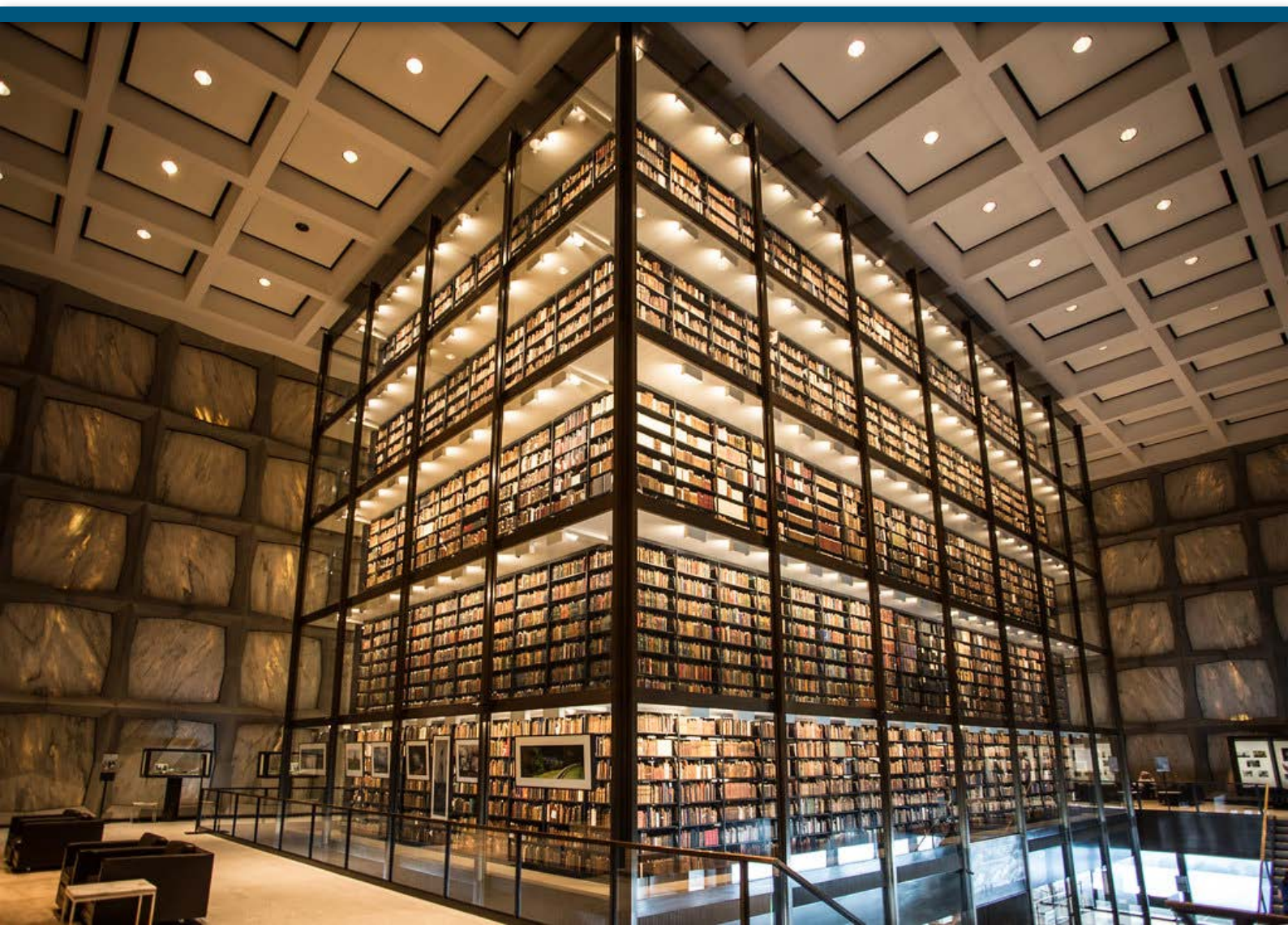
- rané knihy a rukopisy (pred rokom 1500),
- raná moderna (obdobie od roku 1500 až do roku 1800)
- moderna (po roku 1800),

Osbornova zbierka britských literárnych a historických rukopisov,

- zbierka americkej literatúry z Yaleovej univerzity,
- západoamerická literatúra.

K tematicky najzaujímavejším zbierkam patrí obzvlášť pozoruhodná zbierka islamských rukopisov a rukopisov z Blízkeho východu. Ide o jeden z naj-

starších a najbohatších fondov v Severnej Amerike. Zbierku založil v roku 1870 Edward E. Salisbury, ktorý od roku 1841 pôsobil ako profesor arabčiny a sanskrtu na Yaleovej univerzite. Práve táto univerzita bola jednou z prvých akademických inštitúcií, ktoré začali systematicky zbierať literatúru tejto oblasti. Beinecke fondy v predmetnej oblasti sú jedným z vrcholov novozavedeného projektu *Visual Resources of the Middle East* (VRME), ktorého cieľom je zhromaždiť umelecké diela, dokumentárne fotografie a predmety z rôznych zbierok na jednu platformu a sprístupniť ich rôznorodému publiku mimo univerzity. Pamätná zbierka afroamerickej kultúry a listov Jamesa Weldona Johnsona (JWJ) v knižnici Beinecke je jednou z najviac konzultovaných zbierok Yaleovej univerzity. Kolekciu založil v roku 1941 fotograf Carl Van Vechten na počesť svojho priateľa, spisovateľa a aktivistu za občianske práva Jamesa Weldona Johnsona. Medzi najvzácnejšie zbierky patria okrem iného články spisovateľov Richarda Wrighta, Chestera B. Himesa a Jamesa Baldwina, básnika Langstona Hughesa a performerky Josephine Baker. Zbierka JWJ

obsahuje aj rozsiahly obrazový materiál vrátane fotografií, malieb, sôch, grafík a kresieb.⁹ Nemožno opomenúť vzácnu zbierku detskej literatúry Betsy Beinecke Shirleyovej.¹⁰

VZÁCNE ZBIERKY KNIŽNICE BEINECKE

Zbierka Beinecke predstavuje širokú škálu vedných disciplín od literárnych a kultúrnych štúdií po dejiny vedy, hudby, divadla a umenia, históriu knihy, fotografie, grafického dizajnu a architektúry; sociálne, intelektuálne a politické dejiny; Európa stredoveku, renesancie a osemnásteho storočia; americká literatúra; západná Amerika; imperializmus devätnásteho storočia; afroamerická kultúra; britská literatúra; gender štúdie; transatlantický modernizmus; povojnová kontrakultúra a súčasná americká poézia.¹¹

Knižnica Beinecke zdigitalizovala viac ako milión obrázkov zbierkového materiálu.¹² Tento materiál je dostupný prostredníctvom knižnice Yaleovej univerzity. Užívateľia tam môžu nájsť digitalizované zbierky z oblastí:

- Arabské a perzské lekárske knihy a rukopisy,
- Connecticutské požiarne mapy,
- Israel Sack, Inc., Archív,

- Digitálna knižná zbierka Lewis Walpolea,
- Perzské filologické texty,
- Digitálna knižnica rukopisov a archív Maurice Duranda Han Noma,
- Dokumenty Henryho Alfreda Kissingera – II. a III. časť,
- Série dokumentov z Nového Anglicka,
- Rukopisy a archívy digitálnej knižnice.¹³

Celú digitálnu knižnicu nájdú užívatelia na internetovej adrese <https://web.library.yale.edu/digital-collections/all>.

ZÁVER

Beinecke library je známa svojim starobyľým knižným fondom, ktorý je platformou pre vedu, výskum a štúdium starých rukopisov, ale i odkazom do budúcnosti pre ďalšie generácie. Jej digitalizovaný knižný fond, obrazový a hudobný materiál je dostupný pre všetkých, a tak sa stáva súčasťou moderného sveta. Toto prelínanie starého s novým v knižnici vzácných kníh a rukopisov Beinecke je výnimočné a po Alexandrijskej knižnici v Alexandrii azda najznámejšie na svete. Neváhajte a vstúpte do zdigitalizovaného knižného sveta a načrite do jeho vzácnnej dávnej studnice.

POZNÁMKY

¹ Bližšie pozri STEEL, Coline. The Beinecke Library of Yale University In *Library Collections, Acquisitions & Technical Services* 2005, Volume 29, Issue 2.

² Bližšie pozri <https://beinecke.library.yale.edu/about/history-and-architecture>.

³ Bollingenova cena za poéziu už viac ako päťdesiat rokov formuje súčasnú americkú spisbu. Cenu založil Paul Mellon v roku 1948 a bola pomenovaná po dome Carla Junga vo Švajčiarsku. Bollingenova cena za poéziu sa udeľuje každé dva roky za najlepší zväzok poézie alebo za celoživotné dielo básnika. Bližšie pozri <https://beinecke.library.yale.edu/programs/prizes>.

⁴ Cenu Windham-Campbell založil v roku 2013 spisovateľ Donald Windham na pamiatku svojej 40-ročnej manželky Sandy M. Campbellovej s cieľom upozorniť na literárne úspechy spisovateľov, ale aj poskytnúť finančnú pomoc autorom, ktorí sa chcú písať venovať bez obáv z nedostatku financií na vydanie kníh. Ceny sa udeľujú každú jar v kategóriách beletria, literatúra faktu, poézia a dráma. Laureáti si prevezmú ceny osobne a následne v septembri majú možnosť zúčastniť sa viacdňového literárneho festivalu, na ktorom predstavujú ocenenú prácu a zároveň spoločne oslavujú úspechy. Bližšie pozri na <https://beinecke.library.yale.edu/programs/prizes>.

⁵ Bližšie pozri <https://www.gazette-drouot.com/article/the-beinecke-rare-book-and-manuscript-library-yale-s-treasure-chest/19849>.

⁶ Bližšie pozri <https://www.actualidadliteratura.com/cs/beinecke-knihovna-vz%C3%A1cn%C3%BDch-knih/>.

- ⁷ Bližšie pozri <https://www.archdaily.com/65987/ad-classics-beinecke-rare-book-and-manuscript-library-skidmore-owings-merrill>.
- ⁸ Bližšie pozri <https://beinecke.library.yale.edu/about/history-and-architecture>.
- ⁹ <https://www.gazette-drouot.com/article/the-beinecke-rare-book-and-manuscript-library-yale-s-treasure-chest/19849>.
- ¹⁰ Bližšie pozri <https://beinecke.library.yale.edu/about/history-and-architecture>.
- ¹¹ Bližšie pozri <https://beinecke.library.yale.edu/about-collections>.
- ¹² Bližšie pozri <https://beinecke.library.yale.edu/digital-collections/digital-collections-beinecke-library>.
- ¹³ Bližšie pozri <https://web.library.yale.edu/digital-collections>.

ZDROJE FOTOGRAFIÍ:

<https://www.gazette-drouot.com/article/the-beinecke-rare-book-and-manuscript-library-yale-s-treasure-chest/19849>.

<https://www.architecturalrecord.com/articles/11843-yales-beinecke-library-restored>.

<https://www.flickr.com/photos/yvonnezh/44751262011>.

<https://twitter.com/BeineckeLibrary/status/1231804707322171397/photo/2>.

<https://beinecke.library.yale.edu/article/yale-college-poets-2020>.

LINK NA VIDEÁ:

https://www.youtube.com/watch?v=SSb5IGtv1xM&ab_channel=YaleCampus.

https://www.youtube.com/watch?v=IG9uc6HgKqI&ab_channel=BeineckeLibraryatYale.

https://www.youtube.com/watch?v=IMPmcs8DoEI&ab_channel=WTNHNews8.